

Silvio Puggina i la restauració desconeguda de l'orgue del Vendrell de 1939

Nativitat Castejón Domènech - Xavier Mercadé Pascual

Edició

Associació d'Amics de l'Orgue del Vendrell

Col·laboració

Arxiu Comarcal del Baix Penedès

Ajuntament del Vendrell

Consell Comarcal del Baix Penedès

Diputació de Tarragona

Fundació Pau Casals

Parròquia de Sant Salvador del Vendrell

Disseny, maquetació i impressió

Impremta Ramon

2ª edició revisada i actualitzada: octubre de 2022.

© **del text:** els autors

© **de les fotografies:** els autors o drethavents

Dipòsit legal: T-1098-2022

Fotografia portada: Silvio Puggina amb una consola no identificada. Fotografia d'autor desconegut. 1922.
Arxiu de l'Abadia de Montserrat.

Fotografia contraportada: L'orgue de l'església parroquial de Sant Salvador del Vendrell després de la restauració feta per Silvio Puggina el 1929. Fotografia Güixens. ACBP. Fons fotogràfic de la família Ramon.

Índex

Pròleg	5
Mn Norbert Miracle Figuerola	
1. Silvio Puggina i la restauració desconeguda de l'orgue del Vendrell de 1939	7
2. Annex I	19
3. Agraïments	24
4. Arxius i biblioteques consultats	25
5. Bibliografia	27

Fragment de la composició *Preludio para órgano*, dedicada al seu amic Pau Casals. El Vendrell, 17 de juliol de 1894. ACBP. Fons Benvingut Socias Mercadé.

Pròleg

La música és una de les manifestacions principals de la cultura dels pobles. Al Vendrell, la riquesa de la música arriba a les nostres oïdes a través de moltes i diverses expressions: des del cant coral fins als instruments de corda o de vent; música interpretada a l'aire lliure al peu dels castells o en els auditoris més selectes de la vila; i fins i tot a través de la música que sorgeix de les campanes del nostre campanar. Hi ha un instrument, però, que té una singularitat única: l'orgue de l'església parroquial, acabat l'any 1777, obra del suís Ludwig Scherrer, que sona cada setmana a les celebracions litúrgiques, i molt sovint en els concerts organitzats pels Amics de l'Orgue.

L'estudi que teniu a les mans, escrit per Nativitat Castejón Domènech i Xavier Mercadé Pascual ens fa conèixer l'episodi fins ara poc conegut de la restauració de l'orgue l'any 1939 a càrrec de l'orguener italià Silvio Puggina. Després de la maltempsada de la revolució i la guerra, de la qual l'orgue en va sortir bastant indemne si es compara amb la resta del patrimoni artístic de la parròquia, s'hagué d'afrontar una restauració de l'instrument tenint present que un orgue és un aparell musical extraordinàriament sensible.

Els autors de l'estudi ens expliquen, i penso que resulta molt interessant conèixer, el treball i les dissorts del mestre Silvio Puggina, que va fer de Collbató un referent en la construcció d'orgues però va morir pobrament, fins el punt que el mestre Pau Casals s'hagué de fer càrrec del pagament de la làpida del nínxol al cementiri d'Esparreguera. El món de la cultura abans i ara, lamentablement, sempre ha hagut de patir quan arriben moments especials de crisi econòmica.

L'estudi de Nativitat Castejón i Xavier Mercadé aporten una remarcable i útil informació sobre aquesta preciosa joia que ens permet tan sovint assaborir les creacions dels grans mestres de la música de tots els temps. Els ho agraïm ben de cor.

Norbert Miracle, rector de la parròquia del Vendrell

Fragment de la composició *Preludio para órgano*, dedicada al seu amic Pau Casals. El Vendrell, 17 de juliol de 1894. ACBP. Fons Benvingut Socias Mercadé.

1. Silvio Puggina i la restauració desconeguda de l'orgue del Vendrell de 1939

L'orgue del Vendrell, acabat el 1777 i obra del suís Ludwig Scherrer, és una joia de l'època barroca. La seva història no es pot desvincular de les diverses reparacions i restauracions de què ha estat objecte, motivades pels danys causats pel pas del temps i pels afegiments que hi han estat incorporats a fi d'adaptar-lo al moble que l'acompanya. Gràcies a aquestes intervencions l'orgue ens ha pervingut tal com el veiem actualment. Fins ara se n'havien documentat set de reparacions: la de 1792, realitzada per l'italià Giuseppe Vandunneghem, la de 1860, a càrrec del vendrellenc Joan Toldrà, la de 1884, per l'italià Joan Florenzano, la restauració i el trasllat de 1929,¹ per l'italià Silvio Puggina, de la Fàbrica de Órganos de Nuestra Señora de Montserrat, de Collbató, la de 1963, començada per aquesta mateixa fàbrica i acabada per Gabriel Blancafort París, el qual el 1984 va tornar a reparar-lo, i finalment, la restauració de 2010, a càrrec del taller dels germans Desmottes de Landete (Conca).²

Com en altres edificis religiosos, la guerra civil espanyola va causar nombroses destrosses a l'església parroquial de Sant Salvador del Vendrell.³ Tanmateix, la Llei de 23 de setembre de 1939, ampliada pel decret de 19 de març de 1941, pel qual es creà la Junta Nacional de Obra y Reconstrucción de Templos Parroquiales,⁴ promogué els treballs de reconstrucció d'aquests edificis arreu del país mitjançant les juntes diocesanes i locals.

Les parròquies rebien un qüestionari per conèixer l'estat dels immobles. En el cas de l'església de Sant Salvador del Vendrell, la qual pertanyia aleshores al bisbat de Barcelona, es conserven diversos qüestionaris sense datar, on s'informa que l'estat de l'orgue era bo, atès que fou respectat durant el període bèl·lic: *el órgano fue respetado y se conserva*.⁵ A grans trets, aquesta era la informació que es tenia fins avui i així s'explica en els diversos estudis sobre els orgues del Camp de Tarragona.⁶

Tanmateix, la *Hoja Diocesana*, de 8 de juny de 1941,⁷ informa que es va dur a terme una restauració de l'orgue, de la qual no es tenia constància, i que per la festivitat de Corpus Christi, el 12 de juny, se'n va fer la inauguració. D'aquesta manera sabem que la Junta d'Obra i Reconstrucció de la parròquia vendrellenca va fer

1 *El Baix Penedès*, 29 de desembre de 1928, p. 1 i 19 de gener de 1929, p. 4. Portal ARCA.

2 GUASCH, Salvador – SANTACANA, Àngels. *220 anys de l'orgue del Vendrell*. El Vendrell: Patronat de Serveis Culturals del Vendrell i Amics de l'Orgue del Vendrell, 1997. DELOR, FRANÇOIS. "L'orgue miraculé d'El Vendrell". *La Tribune de l'Orgue: revue Suisse romande*, 63/2, Lausanne, 2011, pp. 1-11. Associació d'Amics de l'Orgue del Vendrell. *Commemoració 10 anys de la restauració de l'orgue*. El Vendrell: Associació d'Amics de l'Orgue del Vendrell, 2020, p. 3.

3 AHN. Causa General. El Vendrell, 1449, exp. 38, documents 16-17. Portal PARES.

4 ADB. Parròquia de Sant Salvador del Vendrell. *Reglamento de la Junta Nacional para la Reconstrucción de los Templos Parroquiales*. Ministerio de Gobernación: Madrid, 1941.

5 ADB. Parròquia de Sant Salvador del Vendrell. Qüestionaris.

6 ANGLÉS SORONELLAS, Fina – VERGÉS RIART, Jordi. *Orgues del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2013, pp. 75-77 i 103.

7 Barcelona, 8 de juny de 1941, número 23. Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell.

restaurar l'òrgue, a banda d'aconseguir altres actuacions per millorar l'església la qual, durant la guerra, va patir importants destrosses⁸ i fou utilitzada com a magatzem.⁹

N.º _____ Obra de Reconstrucción DE LA Iglesia Parroquial Año 1941 D. _____ Calle de _____ Limosna mensual: _____ Ptas.	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Septiembre	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Mayo	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Enero	
	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Octubre	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Junio	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Febrero	
	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Noviembre	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Julio	VENDRELL Reconstrucción de la Iglesia Parroquial Limosna mensual _____ ptas. Año 1941 Marzo	

Tiquets de donatius mensuals per a la reconstrucció de l'església de Sant Salvador del Vendrell. 1941. ACBP. Col·lecció d'impresos.

A través de la publicació *Acción Católica*, tenim constància que el 1941 l'orguener Silvio Puggina va cobrar 3.500 pessetes per una intervenció a l'òrgue,¹⁰ però desconeixem quina feina va realitzar¹¹ i quan la va portar a terme. Per tant, es tracta de la segona restauració d'aquest instrument a càrrec de Puggina, ja que per la Festa Major de 1929 es va inaugurar la primera que aquest orguener va realitzar, promoguda i finançada pel mestre Pau Casals, el qual al seu torn va suggerir que el traslladessin des de la nau central fins al lloc actual, el cor de l'església.¹²

Cal recordar que el director del setmanari vendrellenc *El Baix Penedès*, Josep Ramon Blanch, fa una crònica de la visita que Pau Casals, Emili Figueras, alcalde del Vendrell, el rector Manuel Travessa, l'organista Pau Gomis i ell mateix van realitzar el 17 de juliol de 1928 a la Fàbrica de Órganos Nuestra Señora de Montserrat, a Collbató, per conèixer el taller i demanar un pressupost per a la futura restauració de l'òrgue. Josep Ramon descriu Silvio Puggina com un ... italià baixet, de cara bruna i cabell i bigoti retallat grisós, amb ulls menuts i escodrinadors, guardats per grosses ulleres, qui, amb parla barrejada d'italià, castellà i català, remerciava la visita al gran mestre... I acabarem la visita parlant de la reparació que caldria fer a la orga de la nostra església, instrument que ja coneix el senyor Puggina per haver-lo visurat. Creu aquest senyor que's pot convertir en un excel·lent instrument modern...¹³

Val a dir que Puggina va redactar un projecte per a la construcció d'un orgue per a la parròquia vendrellenca, que no es va portar a terme. D'altra banda, es desconeix quan es va elaborar aquest projecte i les circumstàncies que el motivaren (vegeu annex I).¹⁴

8 VIDIELLA RAMON, Alfons. *El Vendrell, 1936-1939*. Vilafranca del Penedès: Ramon Nadal, 2001, pp. 55-59.

9 MARTÍ BONET, Josep. *El martiri dels temples a la diòcesi de Barcelona (1936-1939)*. Barcelona: Arxiu Diocesà de Barcelona, 2008, p. 89.

10 *Acción Católica*. Suplemento núm. 49 a las Hojas Parroquiales. El Vendrell, 25 de juliol de 1945, p. 3. BPTB.

11 GUASCH, Salvador – SANTACANA, Àngels. *Op. cit.* p. 5. Els autors exposen que l'òrgue només va patir un petit desperfecte en els conductes que anaven de la manxa a l'instrument, però al nostre parer aquesta reparació no correspon a l'import pagat a Puggina el 1941.

12 *El Baix Penedès*, 3 d'agost de 1929, p. 3. Portal ARCA.

13 *El Baix Penedès*, 21 de juliol de 1928, p. 3. Portal ARCA.

14 ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Cultura. Pressupost de la Fàbrica de Órganos de Nuestra Señora de Montserrat.

Participants en l'acte d'inauguració de l'orgue restaurat el 1929 davant la porta de l'església de Sant Salvador del Vendrell. A primera fila, d'esquerra a dreta: Pau Gomis, Josep Ramon, l'alcalde Emili Figueras, Benvingut Socias, Pau Casals, Silvio Puggina i Bonaventura Dini. A segona fila, d'esquerra dreta: Josep Güell, Enrico Rabagliati, Salvador Ritort i Manuel Travessa. El Vendrell, 27 de juliol de 1929. Fotografia Güixens. ACBP. Col. L'Abans. Impremta Ramon.

Curiosament, la premsa no es va fer ressò de l'acte d'inauguració d'aquesta restauració ni del concert que el va acompanyar. Tot i així, consta que, a instàncies del gestor Jaume Roca, la Comissió Gestora del Vendrell, en la sessió de 21 de maig de 1940¹⁵ presidida per l'alcalde Simon Recasens Jansà, va acordar que quan la situació econòmica de l'Ajuntament millorés, es concediria una subvenció per a les obres de reconstrucció de l'església parroquial. El 2 de març de 1941,¹⁶ Jaume Roca tornà a recordar les necessitats de l'església. Aleshores s'acordà per unanimitat l'atorgament d'un crèdit, malgrat que no existia en el pressupost ordinari, amb la condició que la Comissió d'Hisenda li donés el vistiplau en funció de la situació econòmica de l'Ajuntament. Finalment, el 2 d'abril¹⁷ s'aprovà una subvenció de 3.000 pessetes per a les obres de reconstrucció de l'església sense concretar quins eren els treballs a realitzar.

Dos mesos després, el 9 de juny,¹⁸ amb motiu de la festa de Corpus Christi, Josep Duran Margarit, rector ecònom¹⁹ de la parròquia de Sant Salvador, va convidar l'alcalde i la Comissió Gestora a la missa solemne del dia 12 de juny, a les 10.30 hores, en el transcurs de la qual havia de tenir lloc la inauguració de l'orgue recentment restaurat,²⁰ i a la processó de les 19 hores.

15 ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Llibre d'actes de la Comissió Gestora Municipal (1940), f. 9r.

16 ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Llibre d'actes de la Comissió Gestora Municipal (1940-1941), f. 23v-24r.

17 ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Llibre d'actes de la Comissió Gestora Municipal (1941), f. 1r.

18 ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Correspondència, 1941.

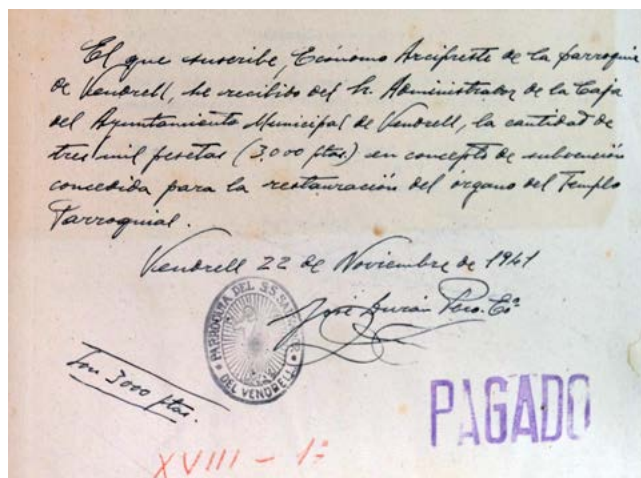
19 Exercí d'abril de 1939 fins a octubre de 1948. Es va encarregar de gestionar les obres de reconstrucció de l'església parroquial del Vendrell després de la guerra civil. CARALT SALVÓ, SALVADOR I ALTRES. *Consueta. Usos i costums de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell*. El Vendrell: Comissió del 700 aniversari de la creació de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell, 2007, p. 253.

20 *Acción Católica*. Suplemento núm. 1 a las Hojas Parroquiales. El Vendrell, 22 de juny de 1941, p. 4. ACBP. Col. Josep Ruat Güixens.

Al cap de quatre mesos, el 22 de novembre,²¹ mossèn Josep Duran va signar el rebut pel qual l'Ajuntament del Vendrell li lliurava la quantitat acordada en concepte de subvenció. En aquest document, però, sí que s'especifica que l'objectiu de la subvenció és per a la restauració de l'orgue.

Carta de Josep Duran Margarit, rector de l'església parroquial de Sant Salvador del Vendrell, en la qual convida l'alcalde i el consistori als actes de la Festa del Corpus Christi. El Vendrell, 9 de juny de 1941.
ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Correspondència, 1941.

Rebut del prevere ecònom Josep Duran Margarit pel qual ha cobrat 3.000 pessetes de subvenció de l'Ajuntament del Vendrell per a la restauració de l'orgue. El Vendrell, 22 de novembre de 1941.
ACBP. Hisenda. Manament de pagament, número 469, 1941.

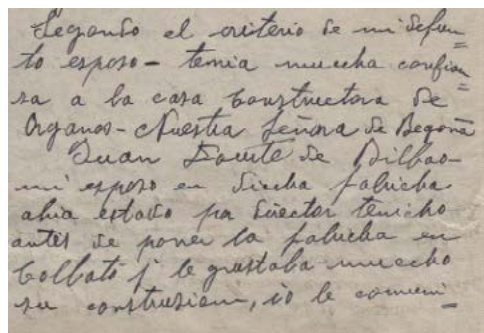
21 ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Hisenda. Manaments de pagament, número 469, 1941.

Pel que fa a Puggina, val a dir que coneixem noves dades personals i professionals a través de la correspondència de la seva esposa, la italiana Josefa Bigoni Valla (1895, Ziano, Piacenza²² - Barcelona, 1973)²³ amb Pau Casals,²⁴ gran amic de l'orguener.

Targeta personal de Josefa Bigoni Valla, vídua de Silvio Puggina Felisate. 1953.
ANC. Fons Pau Casals. Correspondència rebuda.

Abans d'anar cap a Espanya, Silvio Puggina Felisati (Este, Pàdua, 1882²⁵ – Esparreguera, 1950)²⁶ havia treballat durant set anys com director tècnic amb l'orguener Vincenzo Moscioni de Cuvio (Varese, Llombardia).²⁷ Segons la informació facilitada per la seva vídua, Puggina arribà a Espanya per treballar com a director tècnic a la Fàbrica de Órganos de Nuestra Señora de Begoña (Bilbao), propietat de Juan Dourte Zalduondo,²⁸ però aquesta referència sembla que no és del tot exacta, atès que l'orguener Juan Dourte va inaugurar el seu taller el 1926, per bé que hi ha referències de publicitat que mostren la seva activitat el 1924, quan Puggina ja estava establert a Collbató.

Fragment de la carta de Josefa Bigoni a Pau Casals, en el qual explica que el seu espòs va treballar a Begoña (Bilbao). Esparreguera, 23 d'octubre de 1950.
ANC. Fons Pau Casals. Correspondència rebuda.

²² Va néixer el 21 d'abril de 1895. ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Padró d'habitants, 1924, p. 91.

²³ Va morir el 16 d'agost de 1973. AMCB. Índex alfabètic de defuncions (1971-1975). Family Search. Jacoba Ramoneda Lebon recorda que els seus pares van acollir Bigoni a casa seva, a Esparreguera, durant molts anys. Informació facilitada per Xavier Mas Sanchís. Bigoni consta en el padró d'habitants d'Esparreguera de 1965. AMES.

²⁴ ANC. Fons Pau Casals. Correspondència rebuda entre 1950 i 1956. La consulta d'aquesta documentació digitalitzada ha estat facilitada per la Fundació Pau Casals.

²⁵ Va néixer el 25 de gener de 1882. AMES. Padró d'habitants, 1945, p. 53.

²⁶ Necrològica de Silvio Puggina enviada per la seva vídua Josefa Bogoni a Pau Casals, en una carta de l'11 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

²⁷ Josefa Bigoni, des d'Esparreguera, va escriure a Pau Casals dues cartes, una, el 19 de setembre de 1950, i l'altra, el 10 de febrer de 1952, en les quals es lamenta que l'11 d'agost de 1950 la fàbrica centenària de l'orguener Moscioni fos destruïda per un incendi. ANC. Fons Pau Casals.

²⁸ Esparreguera, 23 d'octubre de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

Juan Dourte es va formar com a orguener amb l'alemany Juan Melcher, el qual havia treballat a Madrid amb Aquilino Amezua i després a Eleizgaray y Cia. d'Azpeitia (Gipuzkoa). El 1917 Melcher s'associà amb l'orguener Ramón Mar i van crear la Fábrica de Órganos Melcher, Mar & Cia. constructores de órganos de iglesia y de salón a Begoña (Bilbao),²⁹ empresa que perdurà fins al 1923,³⁰ data en la qual Melcher passà a dirigir l'empresa Otaño y Cia. de Vitòria. Al cap de poc temps Dourte continuà l'activitat orguenera a Begoña amb la creació de la Fábrica de Órganos de Nuestra Señora de Begoña, que es convertí en una de les empreses de construcció d'orgues més importants d'Espanya.³¹ Per tant, és molt probable que Puggina no hagués treballat a l'empresa de Juan Dourte, però sí a la de Melcher, tot coincidint amb Juan Dourte.³²

Puggina va venir a Catalunya el 1922 a instàncies d'Antoni Maria Marcet, abat de Montserrat, juntament amb el fuster Enrico Rabagliati Pampuro (Gènova, 1898³³ – Barcelona, 1981),³⁴ amb l'encàrrec de construir un nou orgue destinat al reraltar del monestir de Montserrat.³⁵ Finalment, aquest instrument fou adquirit el 1957³⁶ per la Seu de Manresa la qual el va fer instal·lar a la seva basílica, de manera que és considerat el primer orgue que Puggina va fabricar a Espanya.³⁷

Durant el temps de construcció, no hi ha constància documental de la residència de Puggina.³⁸ Sabem, però, que el 1924 vivia al carrer de Sant Antoni, número 22, de Collbató,³⁹ juntament amb la seva dona Josepa. El 1926, la seva sogra, la italiana Carolina Valla Ferasi (1856-1935), va anar a conviure amb ells.⁴⁰ Puggina va conèixer l'adinerat Joan Rogent Massó (Barcelona, 1897- Collbató, 1967),⁴¹ i el 31 de març de 1926⁴² ambdós van crear a Collbató una societat anònima per fabricar orgues amb el nom Fábrica de Órganos de Nuestra Señora de Montserrat. Rogent era el gerent i Puggina, soci i mestre orguener.

29 El 1919 la societat Juan Melcher & Compañía sol·licità permís per cobrir un dels patis de la casa del carrer Aurrecoechea a Begoña, per tal de disposar d'un taller de construcció d'orgues. BFAH. Archivo Municipal de Begoña. Fomento 0295/021.

30 El juny de 1920 aquest taller va acabar el muntatge del primer orgue d'església construït a Bilbao per a la parròquia de Górliz. *La Tarde. Diario Independiente*. Bilbao, 9 de juny de 1920, p. 4. Liburuklik.

31 ELIZONDO IRIARTE, Esteban. *La organería romántica en el País Vasco y Navarra (1856-1940)*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. Departament de Didàctica de l'expressió musical i corporal. Barcelona, 2001.

32 No s'ha pogut localitzar el domicili de Puggina a Begoña ni a Bilbao. Cal tenir present que Begoña fou un municipi independent fins al 1925 quan es va annexionar a Bilbao. BFAH. Archivo Municipal de Begoña. Padrans d'habitants, 1915 i 1921. AMB. Padrans d'habitants, 1915, 1920 i 1924.

33 Va néixer el 17 de gener de 1898. ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Padró general d'habitants, 1930, p. 100.

34 Les dades de la defunció han estat facilitades pel seu net Josep Enric Llebot Rabagliati.

35 ALTÉS AGUILÓ, P. Francesc Xavier. "A través dels orgues de l'església-basílica de Montserrat". *La llum del so. El nou orgue de Montserrat*. Coord. Jordi-Agustí Piqué Collado. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011, pp. 36-39. ORANIAS ORGA, Ramon. "Els orgues de Montserrat (II) des de 1811 fins al 2009". *Revista Catalana de Musicologia. Butlletí de la Societat Catalana de Musicologia*, número 12. Barcelona, 2019, pp. 275-309.

36 *Acción Católica*. Vilafranca del Penedès, número 10, 10 de març de 1957, p. 75. Portal XAC Premsa.

37 *La Vanguardia*, 20 de gener de 1959, p. 34. Hemeroteca *La Vanguardia*.

38 AAM i ACBG. Fons Ajuntament de Monistrol de Montserrat. Padró d'habitants, 1920.

39 ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Padró general d'habitants, 1924, p. 91. La sogra de Puggina fou enterrada al cementiri de Collbató. Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparreguera, 12 d'abril de 1951. ANC. Fons Pau Casals.

40 Consta que viu a Collbató des de fa quatre anys. ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Padró general d'habitants, 1930.

41 Va néixer el 28 de gener de 1897 a Barcelona i va morir el 6 de juny de 1967 a Collbató on fou enterrat. Registre civil de Collbató. Registre de defuncions. Tom 14, p. 23v.

42 VALLÈS ALTÈS, Joan. *Ramon Rogent i el seu entorn: pinzellades d'una vida*. Abadia de Montserrat. Biblioteca Serra d'Or, 249, 2000, pp. 57-58.

Retrat d'Enrico Rabagliati Pampuro, ca 1926.
Col·lecció família Llebot Rabagliati.

Anunci de la Fàbrica de Órganos Nuestra Señora de Montserrat. *Musical-Hermes. Revista de la Casa Parramón*. Barcelona, gener de 1929, número 10, p. 2. BNE.

El taller es trobava al mateix domicili de Puggina, al carrer de Sant Antoni, número 22, però la seu social s'establí al pis principal del número 279 del carrer d'Aragó de Barcelona, aleshores domicili de Josep Rogent Pedrosa, pare de Joan Rogent i president de la societat i del consell d'administració. El 1928 la fàbrica es traslladà al carrer de Colom, número 1, de Collbató fins al 1933.⁴³

A Barcelona, Enrico Rabagliati va conèixer la seva futura esposa Silvestra Val Gil (Escatrón, Saragossa, 1904 – Barcelona, 1969).⁴⁴ El 5 d'abril de 1934, el matrimoni i la seva família, la seva filla Enriqueta (Collbató, 1927 – Barcelona, 2018),⁴⁵ i la seva sogra Mónica Gil Clavero (Escatrón, Saragossa, 1869), van deixar la seva residència de Collbató, al carrer Montserrat, número 9, per anar a viure a Barcelona.⁴⁶ Aquesta circumstància va permetre que Puggina i la seva dona s'instal·lessin en aquesta casa.⁴⁷ Tanmateix, en haver acabat la guerra civil, Rabagliati va tornar a treballar a la fàbrica fins a la seva jubilació al 1963.⁴⁸

⁴³ ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Matricules industrials (1926-1934). L'actual Casinet de Collbató formava part del recinte de la fàbrica d'orgues, que es prolongava fins a l'actual passeig Mansuet. Informació facilitada pel seu nebot Jordi Rogent Albiol.

⁴⁴ Pertanyia a la parròquia de Santa Maria del Pi. L'expedient matrimonial és del 22 de juny de 1926. ADB. Expedients matrimonials. AMB. Registres civils. Índex alfabètic de defuncions, 1965-1970, vol. 1538. Family Search.

⁴⁵ *La Vanguardia*, 11 de febrer de 2019, p. 33. Hemeroteca *La Vanguardia*.

⁴⁶ ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Padró general d'habitants, 1930, p. 100. Rectificació del padró d'habitants, 1934, p. 4.

⁴⁷ ACBL. Fons Ajuntament de Collbató. Padró general d'habitants, 1936, p. 4.

⁴⁸ El 1963 Gabriel Blancafort Paris (La Garriga, 1929 – Collbató, 2001) va agafar les regnes d'aquest taller juntament amb Joan Capella Jorba (1935-2020). Des de 1999, el seu fill Albert Blancafort Engelfried dirigeix la societat Blancafort, Orgueners de Montserrat. <http://www.orguesblancafort.com>.

L'activitat de la fàbrica fou extraordinària i Collbató es va convertir en un referent arreu del país, si més no perquè per primera vegada s'hi van construir orgues pneumàtics.⁴⁹ Destaquem la descripció que en feu Vicente Maria de Gibert Serra (Barcelona, 1879-1939), compositor, organista i crític musical,⁵⁰ el 1928 a *La Vanguardia* després de realitzar una visita a les instal·lacions:

*Allí, [Collbató] en un núcleo puramente agrícola florece por excepción una industria; pero es una industria idealista por esencia que no destruye el ambiente pastoral. Refiérome a la fábrica de órganos titulada de Nuestra Señora de Montserrat, que dirige el maestro italiano, pero connaturalizado al país nuestro, don Silvio Puggina, de organario abolengo. Si sale humo de sus hornos, sabe el labriego que ve elevarse al cielo sus espirales, que allí verificase la delicada operación de fundirse en su mayor pureza un metal que tomará la forma de un tubo sonoro. Y del vasto taller no se difunden los ruidos chirriantes y lancinantes propios de las manufacturas, que destruyen la paz de la naturaleza, sino las voces musicales que más tarde, reunidas en haces, constituirán el majestuoso conjunto del instrumento destinado por excelencia a realzar los esplendores del culto divino.*⁵¹

Anunci de la Fàbrica de Órganos Verge de Montserrat. *España sacro musical. Revista mensual Hispano-americana*. Barcelona, 15 de desembre de 1933, número 48, p. 19. BNE.

En aquesta primera etapa van construir els orgues de Roda de Ter (1926), la cripta de la Sagrada Família (1926), Lloret de Mar (1927), Terrassa (1928), i també es van restaurar el de la Catedral de Tarragona (1928), el del Vendrell (1929) i el d'Esparreguera (1933). Pel que fa a la construcció de l'orgue del Palau Nacional de l'Exposició Universal de Barcelona (1929), val a dir que hom havia atribuït una certa participació a Puggina, però realment qui el va construir fou la casa alemanya E. F. Walcker i Cia de Ludwigsburg.⁵² L'organista i compositor alemany Alfred Sittard, en representació de l'empresa alemanya, i el compositor, director i professor Joan Baptista Lambert, organista honorari de l'Exposició Universal,⁵³ assumiren la responsabilitat de fer el peritatge de l'obra i validar-ne la recepció.

49 ESCALONA, JOSEP MARIA. *L'orgue a Catalunya. Història i actualitat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Lectura i So, 3. 2000, p. 103.

50 *La Vanguardia*, 17 d'octubre de 1939, p. 5. Hemeroteca *La Vanguardia*.

51 *La Vanguardia*, 8 de juliol de 1928, p. 11. Hemeroteca *La Vanguardia*.

52 "Una màquina tan complicada que disposava de teclats, pedal i 154 jocs, un conjunt que mai, fins llavors, no s'havia construït." AVIÑOÀ, XOSÉ (1999). "La música religiosa". *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear. Del Modernisme a la Guerra Civil (1900-1939)*. Vol. IV. Barcelona: Edicions 62, p. 194.

53 AMCB. Contractació directa. Instal·lació d'un orgue al Gran Saló de Festes del Palau Nacional. Exposició Universal de 1929.

Tanmateix, Puggina sí que s'encarregà de construir un orgue de saló per a la II Exposició d'Art Litúrgic,⁵⁴ que va organitzar la secció Amics de l'Art Litúrgic del Cercle Artístic de Sant Lluc de Barcelona⁵⁵ i que es va celebrar al Casal de l'Exercitant del 22 de novembre al 23 de desembre de 1928.⁵⁶ Aquest casal, ubicat al carrer de les Corts Catalanes, núm. 642, de Barcelona, va acollir l'exposició, conferències i concerts on l'orgue de Puggina fou el protagonista.

Durant la guerra civil espanyola es va aturar la fabricació d'orgues a Collbató, aquesta davallada en el ritme de treball encara es va agreujar més a causa de la paràlisi que va sofrir Puggina el 30 de setembre de 1937.⁵⁷ Així, per exemple, arran de la destrucció de l'orgue d'Esparreguera durant la guerra,⁵⁸ el rector de l'església li va demanar que en construís un de nou, però Puggina no va poder assumir un treball de tanta envergadura.⁵⁹ Amb tot, va acceptar fer una intervenció el 1939 a l'orgue del Vendrell, tal com ho explica la seva vídua en una carta que escriu a Joan Tous, rector de l'església parroquial vendrellenca, l'11 de juliol de 1950:

*... del órgano de su querida Iglesia que siempre tenía mucho interés en repasarlo con frecuencia, volviéndolo a dar un repaso el 1939...*⁶⁰

Aquestes paraules demostren que l'orguener Puggina va iniciar la restauració de l'orgue del Vendrell fins ara desconeguda vers el 1939 i que, una vegada finalitzada la feina, va cobrar els seus honoraris el 1941.⁶¹ El treball es va dilatar en el temps a causa dels problemes de salut que patia, comentats anteriorment. A més a més, es desprèn que era un instrument que apreciava molt, raó per la qual es desplaçava de tant en tant fins al Vendrell per fer-li algun repàs.

El 1942 Puggina va sofrir un altre atac, de manera que la seva salut va empitjorar i va haver de fer repòs. Com a conseqüència va haver de vendre la seva part del taller, fins i tot els seus dissenys.⁶² En aquestes circumstàncies, el matrimoni Puggina deixà Collbató i s'establí a Esparreguera, al carrer Sant Ignasi, actual carrer dels Arbres, número 27.⁶³ El matrimoni va patir penúries econòmiques durant els gairebé tretze anys de malaltia de Puggina. Va anar subsistint gràcies a les ajudes rebudes dels Ajuntaments de Collbató i Esparreguera i de particulars, especialment els seus amics músics de Barcelona, com la soprano Pilar Rufí Bosch (Barcelona, 1892-1969)⁶⁴ i el seu amic Pau Casals.

54 *El Baix Penedès*, 30 de març de 1929, p. 2. Portal ARCA.

55 Aquesta secció es va crear el 1922 sota el guiatge del consiliari Manuel Trens Ribas (Vilafranca del Penedès, 1892- Barcelona, 1976). MARCHI, BARBARA. *Cercle Artístic de Sant Lluc (1893-2009): història d'una institució referent per a la cultura barcelonina*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament d'Història de l'Art. Tesi doctoral, 2011, pp. 130-151.

56 *La Vanguardia*, 20 de novembre de 1928, p. 17; 21 de novembre de 1928, p. 19; 22 de novembre de 1928, p. 8; 23 de novembre de 1928, pp. 6-7; 30 de novembre de 1928, p. 8; 16 de desembre de 1928, p. 33 i 21 de desembre de 1928, p. 12.

57 Carta de Josefa Bigoni a Joan Tous, rector de l'església parroquial del Vendrell. Esparreguera, 11 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

58 CRESPI, JAUME. "Restauració de l'orgue d'Esparreguera". *Revista Parroquial de Música Sacra*, núm. 72, Barcelona, març 1993, pp. 28-29. <https://museovirtualdelorgano.com/>.

59 Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparreguera, 6 de maig de 1951. ANC. Fons Pau Casals.

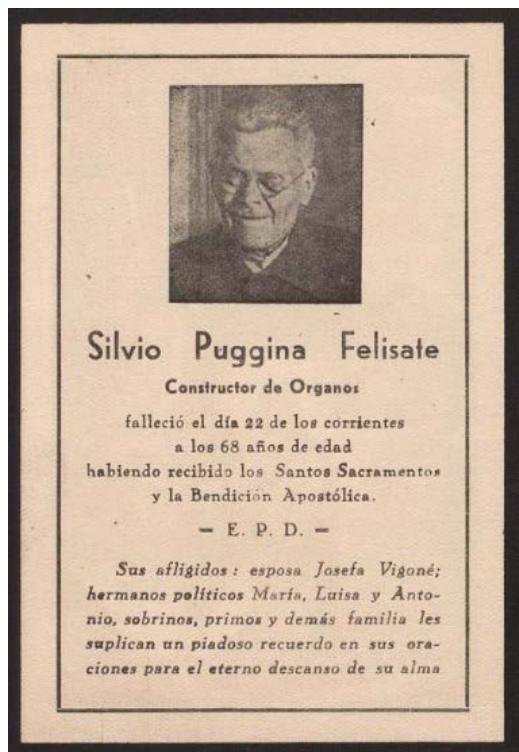
60 Carta de Josefa Bigoni a Joan Tous, rector de l'església parroquial del Vendrell. Esparreguera, 11 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

61 Val a dir que en els llibres de comptes de la parròquia vendrellenca no consten pagaments a Puggina. AHAT. Parròquia de Sant Salvador del Vendrell. Llibre de comptes (1930-1940), Llibre de comptes (1940-1963) i Llibre de caixa (1940-1963).

62 Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparreguera, 11 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

63 AMES. Padró d'habitants, 1945, p. 53.

64 *La Vanguardia*, 3 de setembre de 1969, p. 21. Hemeroteca *La Vanguardia*. AMB. Índex alfabètic de defuncions de 1965-1970, p. 1050. Family Search.

Necrològica de Silvio Puggina Felisati que inclou una fotografia realitzada quinze dies abans de morir. Esparreguera, maig de 1950. Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparreguera, 11 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

Silvio Puggina va morir a Esparreguera el 22 de maig de 1950.⁶⁵ Era una persona coneguda i apreciada en el món de la música, per això la seva vídua va rebre innumbrables cartes de condol d'arreu d'Espanya⁶⁶ i Itàlia. Tanmateix, la situació econòmica de la vídua continuava essent greu fins al punt que no podia assumir les despeses del sepeli. Davant aquestes circumstàncies, els amics músics de Barcelona es van fer càrrec del nínxol –tenia un cost de 675 pessetes– i el mateix Pau Casals assumí les 500 pessetes que costava la làpida del cementiri.⁶⁷ El 18 de juny de 1950, quan encara no feia un mes que havia mort, la seva vídua va escriure a Joan Tous, rector del Vendrell, per comunicar-li la notícia de la seva defunció, i li demanà una oració pel seu descans etern.

En arribar el primer aniversari de la mort de Puggina, es van celebrar misses al monestir de Montserrat, es va recordar la seva figura a Radio Nacional de España a Barcelona, a Ràdio Barcelona i evidentment a l'emissora local d'Esparreguera.⁶⁸

Com hem dit, el 1941 es va organitzar un acte d'inauguració després de la segona restauració de Puggina. Va tenir lloc el 12 juny i va comptar amb l'actuació del músic vendrellenc Benvingut Socias Mercadé (1877-1952), el qual va tocar l'orgue tot oferint un concert de música religiosa durant l'ofertori, l'elevació, la comunió i el final. Com a mostra d'agraïment a l'artista, la Junta d'Obra i de Reconstrucció el va nomenar organista honorari de la parròquia de Sant Salvador.⁶⁹

D'aquesta actuació fins ara no se n'havia tingut cap notícia, a diferència de les altres dues ocasions en què Benvingut va actuar al Vendrell després de tornar de l'exili a Londres el 1939: una, el 27 de juliol de 1940, en un concert benèfic per a la restitució de les campanes de l'església, i l'altra, el 18 de juny de 1944, al teatre Tívoli.⁷⁰

65 Carta de Josefa Bigoni a Joan Tous, rector de l'església parroquial del Vendrell. Esparreguera, 11 de juliol de 1950. En la necrològica consta "Vigoné" com a cognom de la seva vídua, mentre que en les cartes apareix "Bigoni". ANC. Fons Pau Casals.

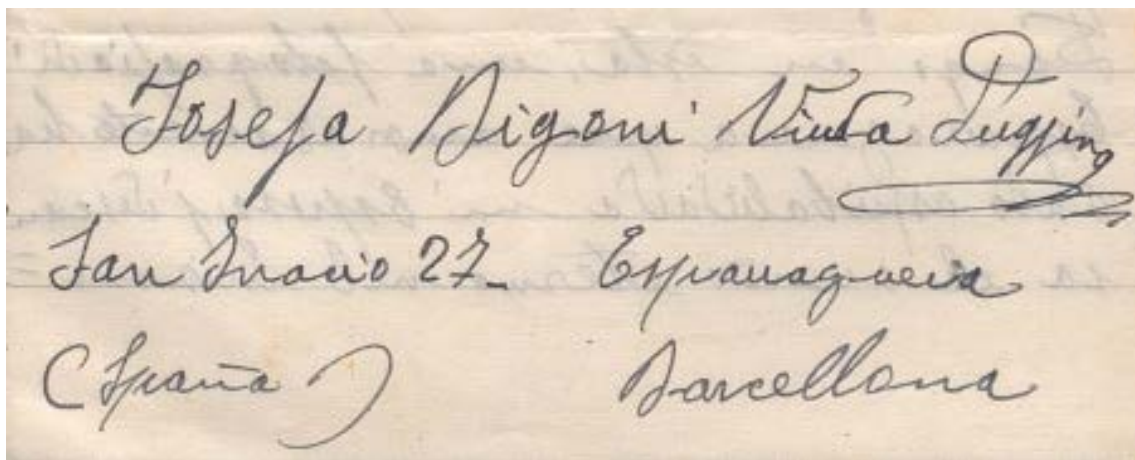
66 *Templo: el propagador de la devoción a San José, portavoz espiritual de devotos de San José y Templo Expiatorio de la Sagrada Familia*. Barcelona, novembre 1950, p. 12. Portal ARCA.

67 Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparreguera, 27 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

68 Carta de Josefa Bigoni a Joan Tous, rector de l'església parroquial del Vendrell. Esparreguera, 4 de juny de 1951. ANC. Fons Pau Casals.

69 *Acción Católica*. Suplemento núm. 1 a las Hojas Parroquiales. El Vendrell, 22 de juny de 1941, p. 4. ACBP. Col. Josep Ruart Güixens. ARROYO JULI- VERT, SALVADOR. "Organistes històrics de l'orgue de l'església parroquial del Vendrell." *El 3 de Vuit*, 22 d'octubre de 2010, p. 27.

70 CASTEJÓN DOMÈNECH, NATIVITAT. *Benvingut Socias Mercadé (1877-1952), un músic vendrellenc per descobrir. Estudi del seu llegat a l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès*. El Vendrell: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el Consell Comarcal del Baix Penedès, 2019, pp. 125-127.

A photograph of a piece of aged, yellowed paper with handwritten text in dark ink. The text is written in a cursive script. The first line reads 'Josefa Bigoni Valls Puggina'. The second line is 'San Juan 27'. The third line is 'Esparaguera'. The fourth line is 'C. Santa'. The fifth line is 'Barcelona'. There is a large, stylized flourish or signature mark to the right of the first line.

Signatura de Josefa Bigoni Valls, vídua de Silvio Puggina. Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparaguera, 11 de juliol de 1950. ANC. Fons Pau Casals.

Cal recordar que Benvingut Socias va acabar els estudis musicals a l'Escolania de Montserrat el 1893 essent un destacat organista. Al llarg de la seva vida no només va tocar l'orgue vendrellenc en diverses ocasions, sinó que també va compondre diverses peces per a aquest instrument. A l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès, gràcies a la cessió en comodat a la Generalitat de Catalunya, es conserva el seu fons documental en el qual s'han identificat una vintena de composicions per a orgue creades entre 1890 i 1925.

La relació entre el Vendrell, el seu orgue i Silvio Puggina va transcendir la seva mort, ja que la seva vídua va seguir enfortint aquest vincle a través de la interessant correspondència que va mantenir amb Joan Tous, rector de la parròquia de Sant Salvador del Vendrell, i molt especialment amb Pau Casals, el qual tenia en molta estima. Així, per exemple, el 23 d'octubre de 1950 Josefa Bigoni escriu al mestre i, amb total confiança, li explica que el rector del Vendrell li ha comentat per carta si li podria donar referències d'algun orguener que pogués fer el repàs i afinar l'orgue vendrellenc.⁷¹ Encara un any després, el 12 d'abril de 1951, expressa el seu gran sentiment per Catalunya:

*...Tengo también mucho cariño por Cataluña donde nos dio [h]ospitalidad com hijos y donde mi amado esposo trabajó con todo su amor por Dios y su santa casa y por el pueblo español que tanto apreciava su arte y tanto siente con profundor dolor su muerte...*⁷²

Josepa Bigoni va continuar mantenint una amical relació amb Pau Casals, com ho demostra el fet que de 1958 a 1970⁷³ va rebre ajuda econòmica del mestre. Així, per exemple, el febrer de 1960⁷⁴ rebé 125 pessetes. Aquest ajut econòmic de Pau Casals, com molts d'altres, es va gestionar a través de la Spanish Refugee Aid

⁷¹ Bigoni no es vol comprometre en un assumpte tan important com aquest. ANC. Fons Pau Casals.

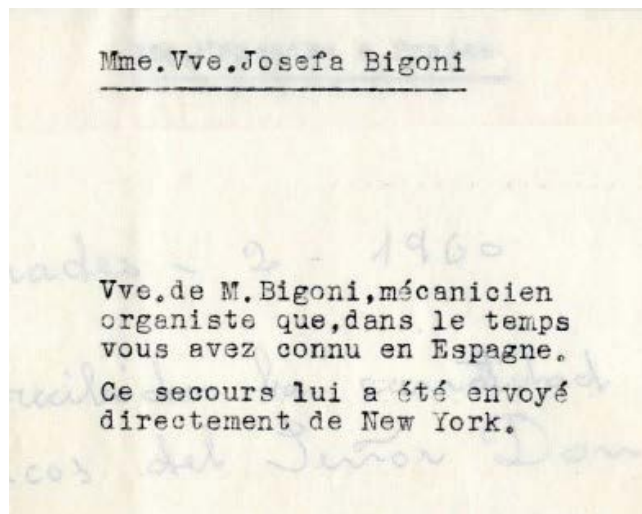
⁷² Carta de Josefa Bigoni a Pau Casals. Esparaguera, 12 d'abril de 1951. ANC. Fons Pau Casals.

⁷³ Tamiment Library and Robert F. Wagner Labor Archive. Nova York. Expedients de casos d'ajuda als refugiats espanyols. Sèrie I. Expedient 1397.

⁷⁴ ANC. Fons Pau Casals. Activitat associativa i política. Spanish Refugee Aid (SRA). Informes econòmics, 1960.

(1953-2006), una organització americana que recaptava fons per ajudar als refugiats espanyols, principalment residents a França. La seva seu es trobava a Nova York i tenia delegacions a París, Toulouse i Montauban.⁷⁵

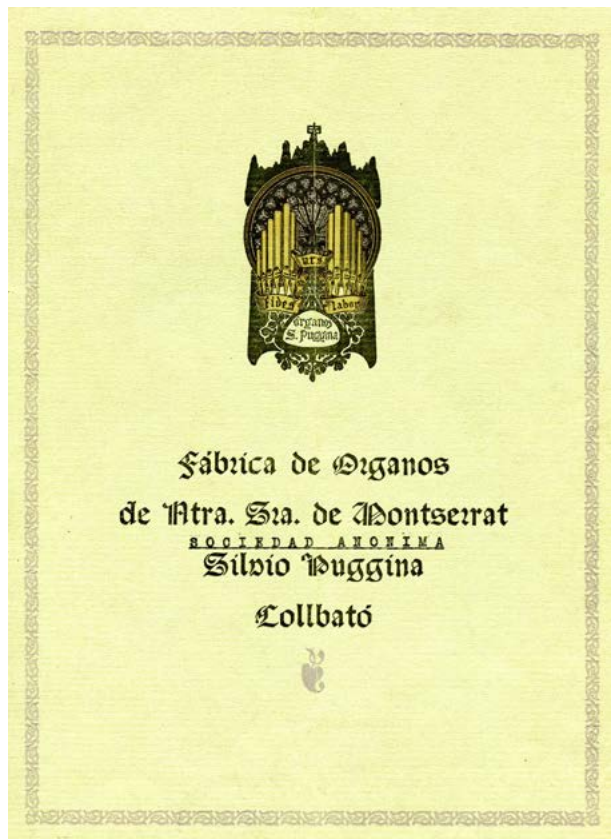
En conclusió, doncs, Silvio Puggina va fer dues restauracions a l'orgue del Vendrell, la de 1929 i la de 1939. Aquesta darrera segueix essent un enigma, ja que no s'ha pogut documentar en què va consistir la seva intervenció. La recerca sobre aquesta restauració fins ara desconeguda ha posat de manifest al seu torn les escasses dades de què disposem sobre l'orguener Puggina i el fuster Rabagliati. Malgrat tot, hem aportat noves dades biogràfiques i professionals que situen Puggina treballant als tallers d'orgues de Cuvio (Varese) i de Begoña (Bilbao) abans d'arribar al monestir de Montserrat per tal de construir el nou orgue del reraltar, que data de 1922, i després a Collbató, on juntament amb Joan Rogent Massó va fundar la Fábrica de Órganos de Nuestra Señora de Montserrat. El 1942, ja retirat de l'activitat laboral, s'establí a Esparreguera, vila que l'acollí fins a la seva mort.

Anotació relativa al pagament que Pau Casals va fer a Josefa Bigoni el febrer de 1960. ANC. Fons Pau Casals. Activitat associativa i política. Spanish Refugee Aid (SRA). Informes econòmics, 1960.

⁷⁵ Tamiment Library and Robert F. Wagner Labor Archive. Nova York. FIGUERES, Josep Maria – BALLESTER, Núria. *Pau Casals i l'exili (1939-1973)*. Tarragona: Fundació Pau Casals – Memorial Democràtic del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, 2007, pp. 30-31.

2. Annex I

Pressupost de la Fàbrica de Órganos de Nuestra Señora de Montserrat de Collbató per a la construcció d'un orgue per a la parròquia de Sant Salvador del Vendrell, sense data. ACBP. Fons Ajuntament del Vendrell. Cultura.

DESCRIZIONE

L'Organo di costruzione puramente tubolare a due manuali chiusi in apposita Cassa espressiva, conterà di diciotto Registri, cioè quindici al manale e tre in Pedale. Ogni registro di teclado avrà settantatre note i registri di pedale trenta due.

L'Istrumento verrà posto al coro servendosi della cassa antiqua, facendo un ampliamento sufficiente che, il nuovo organo possa starci.

CONSOLLE

La consolle si costruirà in Rovere di Slavonia con coperchio a rollo, posta indipendente all'Organo. Sarà arricchita di due teclado con l'estensione di sessanta una nota, cioè da Do uno a Do sessanta uno. La Pedaliera avrà l'estensione di trenta due note, cioè da Do uno a Sol trenta due. Una ricca tavolozza di registri a tre file, cioè la prima per la registrazione naturale in plachette a bilico, la seconda a terza a bottoni per le registrazioni libere. Nel centro l'indicatore automatico del crescendo e decrescendo a cinque gradazioni, Pianissimo - Piano - Mezzo forte - Forte - Fortissimo.

L'Organo si potrà trasportare di un tono a mezzo assente, ed un tono e mezzo dissente, mediante pistoncini.

Ogni teclado sarà fornito di pistoncini, con registrazioni fisse, annullatori e crescendo decrescendo. Una tavolozza di pedaletti di combinazioni, e due staffe per l'espressione

e crescendo decrescendo.

Un aparato automatico per il piano pedale, il quale funziona a contatto di ogni tecla. Esempio: Avendo una registrazione forte di pedale con ingancio del primo o secondo al pedale, e volendo passare da un teclado all'altro, avendo una registrazione forte nel primo o nel secondo, solo il contatto della mano alla tecla si ottiene un pianissimo al pedale.

SECRETE

Le segrete di questo istrumento saranno costruite a sistema scappamento, e reversibile, ottenendo con questo sistema effetti sorprendenti per il maestro organista, dato che si può trasportare qualunque registro tanto nel primo teclado quanto nel secondo.

PEDALIERA

La pedaliera avrà l'estensione di trenta due note ed i registri saranno indipendenti dal teclado, porterà tre registri, due reali, e uno per trasmissione dal Principale 16.

MANTICERIA

La manticeria viene suddivisa indipendente ad ogni Manuale e Pedale, mediante mantici divisorii, a diverse pressioni, ottenendo un perfetto equilibrio nella parte fonica. L'aria verrà amministrata ai detti mantici mediante ventilatore Elettrico silensiossimo, di più un aparato rotativo che funzionerà tre pompe, amministrando l'aria in caso che la corrente mancasse.

DESCRIZIONE DEI REGISTRI

1	Principale	Piedi	16	Tubos	73
2	Principale	"	8	"	73
3	Ottava	"	4	"	73
4	Nazardo	"	2 2/3	"	73
5	Quinta decima	"	2	"	73
6	Ripieno 6 file	"		"	438
7	Dulciana	"	8	"	73
8	Viola	"	8	"	73
9	Voce Celeste	"	8	"	61
10	Bordone	"	8	"	73
11	Clarabella	"	8	"	73
12	Flauto armonico	"	4	"	61
13	Cornetto 5 file	"		"	365
14	Tromba	"	8	"	73
15	Voce umana	"	8	"	61

I registri lineati in rosso sono quelli da conservarsi e completarli.

REGISTRI DI PEDALE

16	Contrabasso	Piedi	16 (per trasmissione)	Tubos	32
17	Subasso	"	16	"	32
18	Basso armonico	"	8	"	32

Totale Tubos 1.800.

PISTONCINI PRIMO TECLADO

- 1 Annulatore Generale
 - 2 Annulatore Tromba
 - 3 Piano
 - 4 Mezzo forte
 - 5 Forte
 - 6 Ripieno
 - 7 Fortissimo
 - 8 Crescendo Decrescendo
 - 9 Registrazione Libera Prima
 - 10 Registrazione Libera Seconda
- Numero 7 Pistoncini per il Traspositore
- Numero 6 Annulatori Corrispondenti.

PISTONCINI SECONDO TECLADO

- 1 Piano
 - 2 Mezzo forte
 - 3 Forte
- Numero 2 Annulatori Corrispondenti.

ACCOPPIAMENTI

- 1 Primo al Pedale
- 2 Secondo al Pedale
- 3 Secondo al Primo
- 4 Ottava Acuta Primo al Primo
- 5 Ottava Acuta Secondo al Primo
- 6 Ottava Grave Secondo al Primo
- 7 Ottava di Pedale
- 8 Tremolo

PEDALETTI DI COMBINAZIONE

- 1 Primo al Pedale
- 2 Secondo al Pedale
- 3 Secondo al Primo
- 4 Concertale
- 5 Ripieno
- 6 Fortissimo Generale
- 7 Staffa Espressione
- 8 Staffa Crescendo Decrescendo

DESCRIZIONE DEI REGISTRI IN REGISTRAZIONE

- 1 Ripieno 6 file
- 2 Quinta Decima 2
- 3 Nazardo 2 2/3
- 4 Ottava 4
- 5 Principale 8
- 6 Principale 16
- 7 Dulciana 8
- 8 Viola 8
- 9 Voce Celeste 8
- 10 Bordone 8
- 11 Clarabella 8
- 12 Flauto Armonico 4
- 13 Cornetto 8
- 14 Tromba 8
- 15 Voci Corali 8
- 16 Contrabasso 16

- 17 Subasso 16
- 18 Basso Armonico 8
- 19 Primo al Pedale
- 20 Secondo al Pedale
- 21 Secondo al Primo
- 22 Ottava Acuta Primo al Primo
- 23 Ottava Acuta Secondo al Primo
- 24 Ottava Grave Secondo al Primo
- 25 Ottava di Pedale
- 26 Tremolo
- 27 Basso Armonico 8
- 28 Subasso 16
- 29 Contrabasso 16
- 30 Voce Corale 8
- 31 Tromba 8
- 32 Cornetto 8
- 33 Flauto Armonico 4
- 34 Clarabella 8
- 35 Bordone 8
- 36 Voce Celeste 8
- 37 Viola 8
- 38 Dulciana 8
- 39 Principale 16
- 40 Principale 8
- 41 Ottava 4
- 42 Nazardo 2 2/3
- 43 Quinta Decima 2
- 44 Ripieno 6 file

Registrazione in Plachette n. 44.

Registrazione Libera Prima in Bottoncini n. 44.

Registrazione Libera Seconda Numerica n. 44

Numero complessivo di Registri in Registrazione , n. 132.

=====

L'Istrumento verrà lavorato con materiale di primissima qualità tanto nella parte fonica quanto nella parte meccanica, con maderia stagionatissima assicurando un lavoro perfetto in tutte le sue parti, sotto posto a giudizio di maestri Collaudatori.

Il materiale vecchio di metallo inservibile e di fusta passerà di nostra proprietà.

La riforma della cassa esteriore, l'istallazione elettrica e lavoro di paleta e fachinaggio a carico dei Signori mittenti.

Diamo garanzia per dieci anni nella parte meccanica qualunque sia avaria, ed un anno di manutenzione nella parte fonica.

Il costo di questo Istrumento e di Peseta 45.000.

Modo di pagamento: Il pagamento se effettuerà in tre parti. Un terzo di pagamento all'atto della firma del contratto, un terzo a metà lavoro alla fabbrica e un terzo all'atto di Collaudo.

La Casa Costruttrice.

3. Agraïments

Cal dir que bona part de la investigació continguda en aquesta obra s'ha pogut portar a terme gràcies a la col·laboració dels tècnics de les institucions següents: Xosé Aviñoa, catedràtic de la Universitat de Barcelona, Núria Ballester (Vil·la Museu Pau Casals), Rosa Maria Codina (Arxiu Municipal d'Esparreguera), Rosa Maria Cruellas (Arxiu Nacional de Catalunya), Julen Erostege (Archivo Foral Histórico de Bizkaia), Eva del Ara Fonseca (Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona), Dom Josep Galobart i Dom Ramon Oranias (Arxiu de l'Abadia de Montserrat), Itziar Goikolea (Archivo Municipal de Bilbao), Josep Enric Llebot Rabagliati, Xavier Mas (Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat), Barbara Marchi (Cercle Artístic de Sant Lluç de Barcelona), Mn. Norbert Miracle (Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell), Maria Morera (Registre Civil de Collbató), Josep M. Quijada i Ester Buitrago (Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona), Gemma Pallàs (Arxiu Diocesà de Barcelona), Mari Luz Retuerta (Arxiu Comarcal del Baix Llobregat), Jordi Rogent Albiol, Marc Torras (Arxiu Comarcal del Bages) i Miquel Valls (Centre d'Estudis Demogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona).

Dibuix del logotip dels orgues de Silvio Puggina.
Arxiu de l'Abadia de Montserrat.

4. Arxius i biblioteques consultats

Archivo Foral Histórico de Biskaia (BFAH)

Archivo Municipal de Begoña

Archivo Histórico Nacional de Madrid (AHN)

Causa General

Archivo Municipal de Bilbao (AMB)

Població. Padrons d'habitants

Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM)

Arxiu Comarcal del Bages (ACBG)

Fons Ajuntament de Monistrol de Montserrat

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat (ACBL)

Fons Ajuntament de Collbató

Arxiu Comarcal del Baix Penedès (ACBP)

Col·lecció d'impresos

Col·lecció L'Abans

Col·lecció Josep Ruat Güixens

Fons Ajuntament del Vendrell

Fons Benvingut Socias Mercadé

Fons fotogràfic de la família Ramon

Arxiu Diocesà de Barcelona (ADB)

Parròquia de Sant Salvador del Vendrell

Expedients matrimonials

Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT)

Parròquia de Sant Salvador del Vendrell

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona (AMCB)

Arxiu Municipal d'Esparreguera (AMES)

Població. Padrons d'habitants

Cementiri. Llibre registre d'enterraments

Arxiu Nacional de Catalunya (ANC)

Fons Pau Casals

Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell

Hemeroteca

Biblioteca-Hemeroteca Municipal de Tarragona (BHMT)

Portal premsa digitalitzada

Biblioteca Nacional de Catalunya (BNC)

Portal ARCA

Biblioteca Nacional de España (BNE)

Hemeroteca digital

Biblioteca Pública Terra Baixa (BPTB)

Hemeroteca

Blancafort. Orgueners de Montserrat

Col·lecció família Llebot Rabagliati

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Portal XAC Premsa

Family Search

Fundació Pau Casals

Hemeroteca digital *La Vanguardia*

Liburuklik – Patrimoni bibliogràfic digital basc

Hemeroteca

Ministerio de Cultura y Deporte

Portal de Archivos Españoles (PARES)

Ministerio de Justicia

Jutjat de Pau de Collbató

Jutjat de Pau d'Esparreguera

Jutjat de Pau Martorell

Museo Virtual del Órgano

Tamiment Library and Robert F. Wagner Labor Archive. Nova York

5. Bibliografia

ALTÉS AGUILÓ, P. Francesc Xavier. “A través dels orgues de l’església-basilica de Montserrat”. *La llum del so. El nou orgue de Montserrat*. Coord. Jordi-Agustí Piqué Collado. Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2011, pp. 36-39.

ANGLÈS SORONELLAS, Fina – VERGÉS RIART, Jordi. *Orgues del Camp de Tarragona i les Terres de l’Ebre*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2013.

ARROYO JULIVERT, Salvador. “Organistes històrics de l’orgue de l’església parroquial del Vendrell.” *El 3 de Vuit*, 22 d’octubre de 2010, p. 27.

ASSOCIACIÓ D’AMICS DE L’ORGUE DEL VENDRELL. *Commemoració 10 anys de la restauració de l’orgue*. El Vendrell, Associació d’Amics de l’Orgue del Vendrell, 2020.

AVIÑOÀ, Xosé. *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear. Del Modernisme a la Guerra Civil (1900-1939)*. Vol. IV. Barcelona: Edicions 62, 1999.

CARALT SALVÓ, Salvador i altres. *Consueta. Usos i costums de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell*. El Vendrell: Comissió del 700 aniversari de la creació de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell, 2007.

CASTEJÓN DOMÈNECH, Nativitat. *Benvingut Socias Mercadé (1877-1952), un músic vendrellenc per descobrir. Estudi del seu llegat a l’Arxiu Comarcal del Baix Penedès*. El Vendrell: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el Consell Comarcal del Baix Penedès, 2019.

CRESPI, Jaume. “Restauració de l’orgue d’Esparreguera”. *Revista Parroquial de Música Sacra*, núm. 72. Barcelona, març 1993.

DELOR, François. “L’orgue miraculé d’El Vendrell”. *La Tribune de l’Orgue: revue Suisse romandre*, 63/2, Lausanne, 2011, pp. 1-11.

ELIZONDO IRIARTE, Esteban. *La organería romántica en el País Vasco y Navarra (1856-1940)*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. Departament de Didàctica de l’expressió musical i corporal. Barcelona, 2001.

ESCALONA, Josep Maria. *L’orgue a Catalunya. Història i actualitat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Lectura i So, 3. 2000.

FIGUERES, Josep Maria – BALLESTER, Núria. *Pau Casals i l'exili (1939-1973)*. Tarragona: Fundació Pau Casals – Memorial Democràtic del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, 2007.

GUASCH, Salvador – SANTACANA, Àngels. *220 anys de l'orgue del Vendrell*. El Vendrell: Patronat de Serveis Culturals del Vendrell i Amics de l'Orgue del Vendrell, 1997.

LARDÍN OLIVER, Antoni. “Collbató: una aproximació als fets de la guerra civil”. *Materials del Baix Llobregat*. Sant Feliu de Llobregat: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, número 5, 1999, pp. 141-150.

MARCHÌ, Barbara. *Cercle Artístic de Sant Lluc (1893-2009): història d'una institució referent per a la cultura barcelonina*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament d'Història de l'Art. Tesi doctoral, 2011.

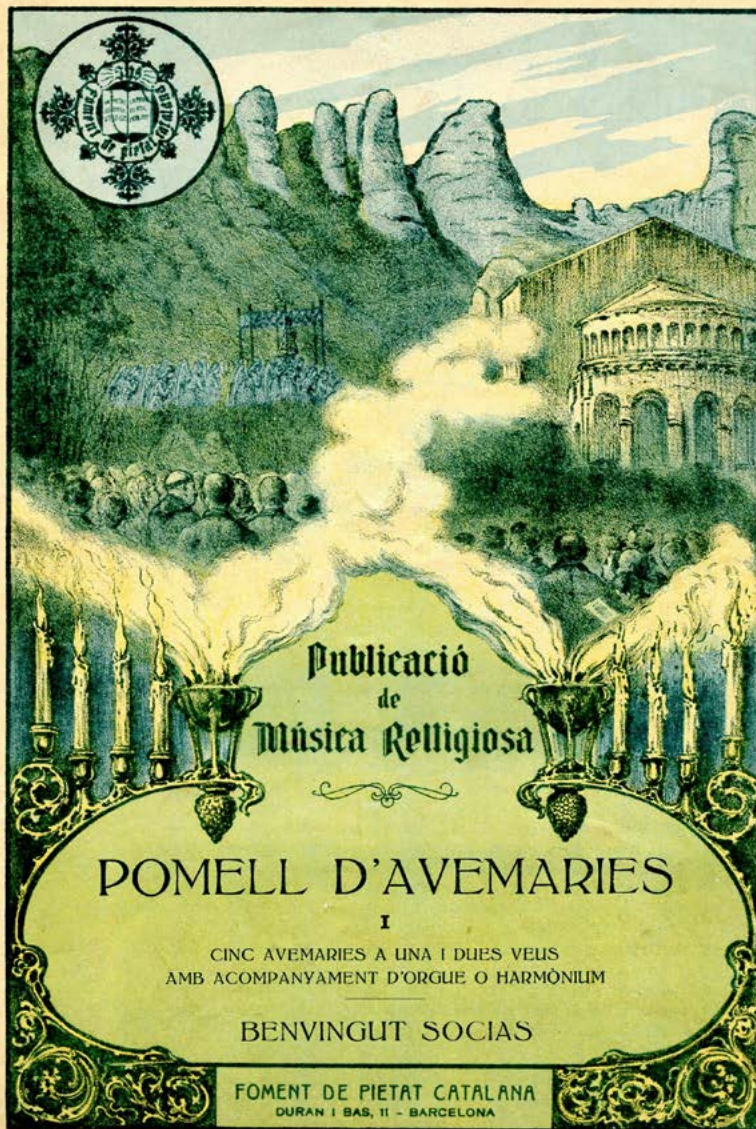
MARTÍ BONET, Josep. *El martiri dels temples a la diòcesi de Barcelona (1936-1939)*. Barcelona: Arxiu Diocesà de Barcelona, 2008.

ORANIAS ORGA, Ramon. “Els orgues de Montserrat (II) des de 1811 fins al 2009”. *Revista Catalana de Musicologia. Butlletí de la Societat Catalana de Musicologia*, número 12. Barcelona, 2019, pp. 275-309.

VALLÈS ALTÈS, Joan. *Ramon Rogent i el seu entorn: pinzellades d'una vida*. Abadia de Montserrat. Biblioteca Serra d'Or, 249, 2000.

VIDIELLA RAMON, Alfons. *El Vendrell, 1936-1939*. Vilafranca del Penedès: Ramon Nadal, 2001.

A la pàgina següent: Fragment de la composició *Pomell d'Avemaries I*. Cinc avemaries a una i dues veus amb acompanyament d'orgue o harmònim (1924), obra de Benvingut Socias Mercadé, editada pel Foment de Pietat Catalana. Barcelona, 1925.

N.º 68

Preu: 5 Ptes.

A Na Josepa Camí d'Alemany
Pomell d'Avemaries

I.

Benvingut Socias
1924.

Alegroi

1.

Déu vos sal - ve, Ma - ri - a, ple - na de

gra - cia; el Se - nyor és amb vós: be - nei - ta sou

vós entre to - tes les do - nes i be - neit és el

Aprovació diocesana N° 2615.

P.M.R. 68.

Handwritten musical score on five staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The lyrics "dim... men... do rit: sem... pare..." are written across the third staff. The tempo marking "Adagio." is present on the fifth staff, along with "a tempo." and a large crescendo hairpin.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Arxiu Comarcal del Baix Penedès

Ajuntament
del Vendrell

Diputació Tarragona

FUNDACIÓ
Pau Casals